

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frs., 1/2 an 9 frs., 1/4 an 4 frs. 50 cm.

Fóia apare în fie-care Sâmbătă.

Unirea

Fóia bisericescă-politică.

Inserțiuni

Un șir garmond:
odată 7 cr., a doua órá 6 cr., a treia órá 5 cr., și de fie-care publicațiune timbru de 30 cr.

Totú ce privește fóia se se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blașiú.

Anul I.

Blașiú 5 Septembre 1891.

Numerulú 36.

Memorandulú universitarilorú magiarú.

IV.

(+) Memorandulú magiarú la pag. 39 spune lumii civilizate, că statulú magiarú s'a purtatú totú-deauna cu bunăvoință față cu bisericile românesce, cari au fostú chiarú investite cu drepturi și libertăți speciale.

Nóue ne-ar' páre fórté bine, cândú în acéstá cestiune amú puté fi de o páreré cu auctoril memorandulú magiarú. Cu durere însă trebuie să constatámú contrariulú mai cu sémá în ceea ce privește biserica română greco-catolică din Transilvania. Acéstá biserică necum să fi căpétatú drepturi și libertăți speciale, dar dela anulú 1867 în cóce nu a pututú obținé nici măcarú aceea, ce după lege și cu dreptulú i-s'a cuvenitú. Așa d. e. Românii greco-catolici neîntreruptú, au cerutú să li-se dea și lorú autonomia bisericescă, de care se bucurá tóte bisericile din Transilvania. Dreptulú de autonomie s'a pretinsú pre câmpulú libertății în an. 1848, în sinodulú electoralú din anulú 1868 ținutú în Blașiú, și de atunci încóce cu repetite reprezentatiuni adresate guvernulú din Budapesta. Dar deși acestú dreptú de autonomie bisericescă ne este garantatú chiarú și în articolulú de lege XLIII din 1868, totúși guvernulú nu a voitú să ne concédá a-lú pune și în pracsá.

Ma ce este mai multú, guvernulú n'a voitú să împlinésce nici măcarú promisiunile făcute în actele solemne despre

reactivarea Mitropoliei române greco-catolice și înființarea dieceselorú române de Lugoșú și Gherla. Atunci adecá s'a promisú, că din cassa statulú se va edificá în Gherla biserică catedrală în onórea sântulú Iosifú și reședință episcopescă și se vorú ridicá case pentru capitululú catedralú, ér Episcopulú și capitululú lui vorú fi dotați cu bunuri imobile. Aceste promisiuni și altele asemenea făcute și diecesei de Lugoșú au rēmasú literá mórtá sau mai bine dícendú s'au folositú din partea guvernulú de nisce mijlóce neiertate pentru ajungerea unorú scopuri politice incompatibile cu firea bisericei nóstre și cu aspirațiunile nóstre culturale.

Stá dar neclátitú adevérulú, că guvernulú constituționalú dela 1867 încóce nu a făcutú pentru biserica nóstrá nici măcarú aceea, ce detorú a fostú să facá atátú în virtutea legii sancționate de Maiestatea Sa, câtú și în virtutea promisiunilorú date Sântulú Scaunú Apostolicú cu ocasiunea reactivării Mitropoliei unite.

Dar să nu ne supérámú de locú, căci memoriulú magiarú la pag. 41 ne spune, că guvernulú actualú pune în totú anulú la dispuséțiunea bisericei române greco-catolice suma considerabilá de 99,000 fl. din cassa statulú.

Frumósá sumá! însă nu pentru o biserică, care numérá preste unú milionú de suflete, și a cărei credincioși vérsá în totú anulú milióne de floreni în cassa statulú!

Dacă statulú, precum dovedesce și articolulú de lege XXXIX din 1890, póte dá pentru teatrele magiare din Clușiú și Budapesta 305,000 floreni la anú, atunci suma de 99,000 fl. abiá ar fi unú ajutorú ecuitabilú pentru fondulú teatrulú românú, însă nu pentru o biserică, care are să întretină miú de instituțiuni culturale și să amelioreze sórtea unú clerú preste măsurá séracú, care chiarú și din partea unorú liberali necredincioși ar meritá mai multá atēțiune și bunăvoință, decâtú nisce istrioni din teatre.

Altcum auctorii memorandulú magiarú n'au la ce se láudá cu suma de 99,000 fl., ce se votézá în totú anulú pentru biserica română unitá, căci dotațiunea acéstá a fostú sistemisatá înainte de era constituționalá dela 1867 și nu din partea guvernulú magiarú, ci din partea guvernulú de Viena. Așadarú suma acéstá a trecutú numai ca o sarciná la guvernulú constituționalú magiarú de astázi, care póte s'ar mántui bucurósú de ea, dacă s'ar mai puté face așa ceva fără de perturbarea organismulú bisericei nóstre. Înaintea auctorilorú memorandulú magiarú însă și aceea, ce se face de silá, încă trece de virtute și meritú!

În capitululú alú X-lea memoriulú magiarú totú progresulú, ce l'amú făcutú pre terenulú instructiunii publice, ilú atribue numai guvernulú constituționalú magiarú dela 1867 încóce, deși tótá lumea seie și vede, că acestú progresú

Fueilleton.

Fala Bolognei.

De I. P.

„Miro, unde ești? — Vino și-mi ajută să-mi cercú penelulú și colorile. — Ce? érá-și stai ascunsá în colțulú acela, fără de nici unú lucru! Mai bine ai merge, să porți grige de micéle tale surori. — Pentru Dumneđeú! dar unde póte să-mi fie penelulú? Timpulú trece și Signorulú Montenegro nu mai póte aștepta gátarea tabloulú!”

Provocata, care se ivi din colțulú întunecosú, érá o copilá de vre-o 12 ani. Trăsăturile chipulú ei éraú neregulate. Nasulú lungú romanú și grósele-i sprincene dáú feței ei unú aspectú aprópe bărbátescú. Nurilú însă din prejurulú gurei ei atátú de frumosú formate și espresiunea visátóre a negrilorú ei ochi ímprumutáú întregéi ființe ceva fórté atrágătorii.

Ea aflá íute cele cercate și apoi urmándú cuvintelorú táláne-séú trece în chilia veciná la sorioréle sale.

Nu multú dela depártarea sa tatálú ei o rechiamá spre a-i mestecá colorile și a-i da

cutare și cutare penelú. Grigea și desteritatea, cu care le făcea ea tóte acestea la etatea-i copilárescă, înduplecará pre pictorú s'o lase lângá sine.

Íntrarea unú bărbatú îmbrăcatú în vestiminte preotésci ínterupse pre pictorú în lucrulú séú.

„Cátú de multú mă bucurú, conte Malvasia,” — salutá pictorulú pre celú ce íntrase, — „că potú să audú judecata vóstrá asupra tabloulú acestuia, mai înainte de ce l'ași trimité proprietariulú!”

Párintele se aședá pre unú scaunú și privește tabloulú. În chilie era însă íntunecú. Spre a face mai multá luminá pictorulú ímpinge în lături dela ferești grósele gardine. Dar ațunci párintele Malvasia observá în colțulú íntunecosú, unde ședuse mai înainte Mira, penelurú și schițe ímpráștiate.

Malvasia apucá o schiță.

„Studiulú asupra acesteí Madonne minunate este alú Dtalé, pretine Giovanni? Pre cuvintulú meú, schița nu stá cu multú ínapoia tabloulú!”

Pictorulú privește o clipá spre hártie. Deodată fața lui îmbracă o espresie mániósá.

„Nu-í a mea! e o mângiturá de a copilei! Dar eú credú, Miro, că tu ai avé ocupá-

țiune multú mai folositóre, decâtú să mângescú í hártia și să strici colorile. Mergi la mamá-ta!”

„Stái, Miro! — numai unú momentú!” — dize contele Malvasia oprindu-o. — „Spune-mi dreptú drágutá, chiar tu în adevérú ai făcutú și coloratú desemnulú acesta?”

„Da, Monsignore!”

„Máestre Giovanni,” dize Párintele Malvasia cátrá artistú, „pentru ce nu dai Dta copilei instructiune din picturá? — Căci așa-í, figlia mia, tu ai dorí să ajungí o artistá mare?”

Mira nu răspunde; dar ochii ei luciaú de bucurie și buzele ei se mișcaú convulsivú.

„O femeé nu póte să se facá nici cândú o artistá mare,” răspunde Giovanni Sondi.

„Pentru Dumneđeú, cum potú vorbi așa?” dize preotulú. „Dór. ai uitatú pre Lavinia Fontana, Antonia Pinelli, Madame de Rossi?”

„Aceste nu potú fi esemple pentru fica mea. Și apoi de altcum, ea nici nu vré să se facá artistá.”

Mira páși însă tremurándú spre tatálú séú, și punéndu-și mánilé pre brațulú lui dize:

„Dar totúși tatá, dragá! Ași fi atátú de fericitá! Ínvétá-mé, oh ínvétá-mé, să desemnezú ca tine!”

Cuvintele aceste mișcará pre artistú, și din momentulú acesta ea nu trebuia să se

are de a se mulțami numai jertfelorū, ce le-a adusū și le aduce poporul nostru pentru înființarea școlilor românesci; ceea ce de multe ori se face de frică, ca nu cumva guvernul să înființeze școle comunale sau de stat cu limba de propunere magiară în toate comunele acelea, în cari credincioșii nostri nu și-ar înființa școle confesionale cu limba de propunere română.

E drept, că în bugetul anulului 1891 figură și suma de 112,000 fl., despre care face amintire memorandumul magiar la pag. 46, însă această sumă nu este destinată exclusiv pentru ajutarea școlilor confesionale, cum cred auctorii memorandumului magiar, ci și pentru subvenționarea școlilor comitatense și comunale, de-orece articolul de lege XXXIX din 1890 dă din cuvintu în cuvintu, că suma aceea se votă pentru *ajutorarea școlilor medie confesionale, comitatense și comunale* (felekezeti, törvényhatóság, valamint községi középiskolák segélyezésére). Pre câtu scimū noi însă, nu există nici o școlă medie comitatensă sau comună cu caracteru românesc, ăr dintre școlile noastre medie confesionale cu caracteru românesc nici una n'are fericirea de a căpeta măcar unu singuru cruceru din suma aceea de 112,000 fl., care se imparte pōte numai la școlile cu caracteru magiaru.

Unu neadeveru încornuratū sustine memorandumul magiaru și la pagina 44, unde afirmă, că în sensul planului de învățamintu emanatū dela Ministerul de culte și instrucțiunea publică în 29 Iuniu 1879 sub Nr. 17,284, în școlile elementare nemagiare s'ar propune limba magiară numai în 2—4 ore pre săptămână.

Noi amū esaminatū acestū planū și amū vedutū, că în unū singuru despărțemintū din școlă poporală elementară limba magiară se propune, ce e drept, numai 2—4 ore pre săptămână. Dar școlă poporală elementară nu are numai

unū despărțemintū, ci șese despărțeminte, cari tōte aū câte 2—4 ore pre săptămână pentru limba magiară, așa încatū această limbă se propune în școlă elementară cu unū singuru docente în 9 ore, ăr în școlă elementară cu doi învățatori în 15 ore pre săptămână, și fiindū-că în sensul planului de învățamintu prescisū de Ministrul, pre lângă cele 9 respective 15 ore, cari suntū obligate *esclusiv* pentru limba magiară, această limbă trebuie să se propună și în *legătura cu limba maternă*, și anume în școlă elementară cu unū singuru învățatorū în 8 ore, ăr în cea cu doi învățatori în 13 ore pre săptămână: ori cine pōte pricepe, că limba magiară se propune în școlă elementară cu unū singuru învățatorū cu totulū în 17 ore, ăr în cea cu doi învățatori în 28 ore pre săptămână. De aceea nu este mirare, că Românii se temū de magiarisare mai virtosū acum, cândū și în asile trebuie să se învețe ungresce.

Se dăce la pag. 45 din memorandumul magiaru, că limba magiară nici într'o școlă confesională română nu este introdusă și ca limbă de propunere. Acestă aserțiune stă în contradicere cu articolul de lege XXX din 1883, în sensul căruia în toate școlile medie nemagiare limba magiară și istoria literaturii magiare trebuie să se propună în clasa a 7-a și a 8-a numai în limba magiară. Prin urmare limba magiară totuși figură, celū puținū în parte, ca limbă de propunere și în școlile confesionale nemagiare, ăr în gimnasiul românū gr-catolicū din Beiușu a fostū introdusă ca limbă de propunere și pentru alte obiecte, afară de limba și literatura magiară, și acesta s'a întâmplatū în contra legilor, dreptății și ecuității, și nici de cum în sensul literelor fundamentale, cum sustinū înaintea lumii civilizate auctorii memorandumului magiaru. Cefitorii „Unirii“ sciū fōrte bine din

cele ce s'aū publicatū în numerii 7, 8, 9, 10 și 22, că introducerea limbei magiare ca limbă de propunere în acestū gimnasiū *intemeiatū pentru cultura poporului românū* vatēmă greū nu numai caracterul românesc al bisericii noastre, nu numai legile existente, nu numai hotăririle preainalte ale actualului Domnitorū, ci și literele fundamentale ale episcopului Samuilū Vulcanū.

Bunavoința arētată de guvernul țerei față cu celelalte gimnasilor românesci, cu care se laudă memorandumul magiaru la pag. 44, este cu multū mai bine cunoscută cetitorilor nostri, de câtū să mai fie lipsă a vorbi despre ea.

Spatulū fōei noastre nu ne permite a reduce la valōrea lorū și alte aserțiuni neadeverate ale memorandumului magiaru. Observămū însă dreptū încheiere, că acelū faptū alū universitarilor magiari vorbesce la sfârșitū de o *ură orbă*, ce ar există de presente între națiunea română și cea magiară. Pre câtū cunoscemū însă și noi simțemintele Românilorū, putemū să dăcemū fără nici o rezervă, că națiunea română nu uresce nici o altă naționalitate din patrie și cu atātū mai puținū pre cea magiară, cu care este avisatā a trăi în bunăînțelegere și iubire frățescă, și credemū că ori ce omū cu minte sănētōsă trebuie să admită, că dacā națiunea română își pretinde drepturile sale în această patrie comună, nu dă nici celū mai micū semnū de ură față cu națiunea magiară, ci numai dovedesce, că este consciā de drepturile sale, cari trebuie nesmintitū să i-se dea.

Budgetul armatei. — Optū-sprēdece milione de floreni face suma, cu care ar trebui înmulțitū în fiecare anū budgetul armatei comune, pentru ca monarchia noastră în privința puterii sale de război să nu rămână înderptulū Rusiei, Germaniei și Frānciei. Așa ne spune o broșurā apărută de curēndū

ascundă în unghiulū întunecosū spre a face încercările sale, pregătirea și studiile și-le făcea acum publice. E drept, că dela tatălū său primā puține invitațiuni, puțină instrucțiune, căci se părea ore cum, ca și cândū bētrānulū artistū ar fi supērātū, că fīca sa a ajunsū acolo, aprōpe numai jucāndu-se, unde elū nu s'a pututū avēntā, fără numai prin muncă obositōre de multū anū.

Trecuseră multū anū la mijlocū, și afară de tatālū său și de părintele Malvasia nu scia nimeni nimicū despre talentulū ascunsū alū Mirei.

Cândū ea ajunsē etatea de 16 anū, tatālū ei se bolnāvī. Membrele lui erāu paralizate, câtū nu mai putea manūa penelulū. Tōte încercările Mirei de a dā brațelorū slābite o putere și viētā nouă, rēmasērā zādarnice.

„În zădarū!... în zădarū suntū tōte!...“ a esclamatū într'o dī maestrulū Giovanni, scāpāndū penelulū dintre degete. „Eū n'am să mai zugrāvescū nici odatā!“ — Și câte-va lacrimi ferbinți curserā pre fața lui.

„Nu mai e nici o sperare, copila mea,“ dīse elū cātrā Mira, care cercā să-lū mângāie. „Durerile mele-sū nevindecabile. Cu pictura... am gātāt-o!... Sāntā Feciōrā!“ se rugā elū plinū de durere, „cine va mai cāștigā pānea de lipsā sērmanilorū mei copii?“

Obrajū copilei se înroșirā, ochii ei schinteiaū, cuvintele se îndesāu să ese pre buzele ei, dar ea tăcea, cugetāndu-se la durerea, ce cuvintele sale vorū produce asupra nefericitulū artistū.

„Tată!“ începū ea fără îndrāsnelā „tū m'ai învățatū patru anū în arta ta, și eu sperū, ... nu! credū, că am învățatū destulū, ca să cāștigū ceva cu picturele mele. Dă-mi, te rogū, voe, să probezū odatā.

Artistulū clātīnā din capū.

„Cum? la etatea ta de șesșspredece anū? E imposibilū! Insu-mī cândū am pututū produce ceva demnū de însēmnatū, eram de 20 de anū. Dar n'am vedutū de multū picturi de ale tale, adu-mī vre-o câte-va!“

Veselā se grābl Mira a satisface dorinței lui, și îi presintā o Madonnā terminatā. Ce credeți, mai putea ore maestrulū Giovanni să fie jalusū? Nu! cu unū astū-felū de geniū, — își dīcea elū — nici cândū nu va putē rivalisā.

Elū apucā transportatū capulū copilei sale și-i sārūtā fruntea, rugāndū pre Madonna, a cărei trāsăturī nobile aū fostū atātū de minnatū depinse de fīca sa, să-i ajute copilei sale și s'o primescā sub protecțiunea sa.

Mira Sondi erā dejā artistā în picturā.

La etatea de 19 anū pānzele ei deșteptāu valurī de admirare în pepturile privitorilorū. Sumele de banī, ce le primia în schimbulū tablourilorū sale, îi umpleāu sufletulū de bucurie și-i asigurāu venitorulū.

La vederea atātorū banī surorile ei rideāu și se veseliaū; pretina și însoțitōrea ei, Ginevra Cartofoli, o îndemnā, să-și procure lucrurile cele mai frumōse; Mira însă nu o ascultā, ea merse și depuse în mānile bolnā-

vulū său tatā primele fructe ale talentulū și sirguinței sale.

„Ecā tatā!“ dīse ea roșindū, „ecā, câtū amū cāștigatū noi cu tablourile noastre!“

„Noi? de ce noi, Miro? Numai tu singurā, banii tū numai ai tēi.“

„Nu, iubitulū meu tatā! Nu potū să dīcū numai ecā, căci dōrā n'am să-ți mulțamescū numai ție ceea ce sciu și-am învățatū? ... Eu tū numai māna, cu care lucrī tu, pānā cândū insu-ți vēi putē să manuezi penelulū.“

La audulū acestorū cuvinte dōuē lacrimi se furișārā din ochii bolnavulū, și elū se supuse în tăcere generosității desinteresate a ficei sale. ...

Mira erā fōrte sirguinciosā. Din zori de dī pānā târđiū nōptea nu-și părăsia penelulū și colorile. Și ca și prin unū farmecū eșiaū la ivelā din penelulū ei cele mai frumōse tablouri.

Publiculū începea a se interesā totū mai multū de ea. Artiștii precepători de lucru și mecenații artelorū o cercetāu în atelierulū ei; biserici și altare se împodobiaū cu creațiunile ingeniului ei, din depārțārī și din apropiere nu se audiaū decātū glorificārī de ale talentulū ei; — și cu tōte acestea ea rēmasē și pre mai departe aceea, carea a fostū mai înainte: o fētā simplā și modestā. Ea, și de aci înainte îngrīgea de bolnavulū său tatā, ajutā mamei sale, învēța pre surorile sale și cu natura sa plăcutā și vialā înveselia tōtā casa.

(Va urmā.)

În Viena, care e intitulată „Situatiunea europeană actuală și bugetul de război al Austro-Ungariei”. Cunoștința detaliată a armatei noastre, a lipselor și a scăderilor ei arată, că broșura din cestiune e scrisă cu scirea și învoirea cercurilor celor mai înalte militare, chiar cu scirea ministerului nostru comun de război. Nu e deci nedreptățită presupunerea, că în sesiunea de toamnă a delegațiilor ne vom trezi din partea ministrului de război cu o pretensiune de vre-o 16—18 milioane pentru echiparea și dezvoltarea armatei noastre.

Broșura amintită desvîltă pre larg în partea primă situațiunea politică a Europei, arată starea armatelor din celelalte state mari, și pre urmă ajunge la concluziunea, că și monarhia noastră, dacă voesce să mai figureze ca un factor hotărîtor între statele Europei, trebuie să țină pasul cu celelalte state mari. În partea a doua a broșurei se arată scăderile armatei noastre și se indică îmbunătățirile, ce ar fi de făcut.

Nu e scopul nostru, să ne ocupăm cu partea a doua a broșurei, înțelegem cu partea strategică. Credem bucuros, că armata noastră va fi avîndu scăderi, și suntem convinși, că acele trebuie delăturate, și o chiar dorim.

Pre noi ne îngrijesce numai partea financiară, ne îngrijesce însuși faptul, că în „secolul luminilor”, cum le place liberalilor a numi acestă nefericită vîc, trebuie să se jertfescă sume imense pentru o instituțiune, care răpesc averea și puterile națiunilor, sub cuvînt de a-le asigura de aqi pre mîne pacea, care în butul tuturor jertfelor vedem că e totu mai amenințată și mai nesigură. Pentru această binefacere dubă și nesigură trebuie să sufere toate instituțiunile, interesele cele mai vitale trebuie să cedeze, érá pre umerii poporului se încarcă greutăți, cari îl amenință cu ruină totală.

Nu ne îndoim noi pre nici un moment, că poporele monarchiei noastre, și între aceste în locul primu poporul român, precum și în trecut în timpuri de grele încercări, astă-fel și de astă-dată voru jertfi toate pentru siguranța și mărirea statului nostru. Ceea ce ne îngrijesce, este, ore până unde va pute ajunge spiritul acesta de jertfă al poporelor monarchiei? Fi-vor ore poporele monarchiei noastre în poziție de a dá și mai multă decât dau acum pentru binele public? Și mai pre sus de toate, ore cuminte lucru este, ca ocármuitorii treburilor publice să arunce greutăți preste greutăți pre umerii bietului popor contribuent?

Bine scim noi, că în această afacere unu singur bărbat de stat puțin póte să facă, și asemenea bine scim, că cestiunea desarmării generale de o cam dată rămâne o dorință piă a unor ómeni cu durere pentru binele public. Totuși ca unii, cari cunoscem mai deapópe lipsele poporului nostru, suntem detori a face atenți pre politicianii nostri, că sérácia crește în măsură înspălmîntătoare, și că a impune poporului sarcini noué este unu lucru foarte periculos. De altă parte vedem cu toții, că toate jertfele aduse pentru armată au rămas până aici fără efect, de-órece lipsele în locu de a scăde, cresc pre anu ce merge. Unde se va ajunge pre calea această? De-o parte puterea poporului de a contribui e sfărșită, de altă parte lipsele în locu de a scăde, cresc. Urmările funeste ale militarismului nici când

nu au fost atát de simțite ca acum chiar. Nu ar fi ore bine și salutar, ca cestiunea desarmării din domeniul discusiunilor academice să trecă în sfera desbaterilor serioase a diplomației? Nu e ore o rușine, ca în secolul nostru puterile noastre cele mai nobile să fie prăpădite pentru a ne ține înarmați până în dinți, ca să apărăm aceea, cu ce cei mai mulți nici nu sunt îndestulți?

Repețim ceea ce amu díș: Poporele monarchiei noastre voru aduce și jertfa cea nouă poftită dela dînsele, numai ca să se scie asigurată pozițiunea statului. Detorința bărbatilor nostri de stat însă este, să cerce câtu mai îngrabă o vindecare a rului celui mare, care este pacea armată. Și până cându s'ar pute ajunge la acel rezultat preadorit, sunt detori guvernării nostri a se îngrijii, ca cel puțin poporele monarchiei să póta aduce cu însufletire și bucurie jertfele, ce se poftesc dela dînsele; ceea ce numai așa se va pute, dacă tuturor li-se va măsura cu aceeași măsură, dacă toate voru fi îndestulate și mulțamite. Acestă tractare o așteptă poporele monarchiei cu dreptu cuvînt, ma o pretind chiar, și trebuie să o pretindă mai virtos acum, cându jertfe noué li-se ceru.

Revistă bisericescă.

Roma.

Sânția Sa Papa Leon XIII pre lângă toate căldurile cele mari, ce domnesc vara în Roma, totuși e deplin sănătos. Cu toate aceste fóea guvernamentală italiană „Opinione” a aflatu cu cale a suleva cestiunea alegerii celei mai de apópe a Papei. Se teme guvernul italianu, că cu ocasiunea unei noué alegeri nu va pute să apere libertatea Colegiului Cardinalilor în contra unor tululte, ce se potu nasce în Roma. Într'unu asemenea casu Cardinalii ar fi siliți a alege pre Papa afară de Roma. Așa ceva însă ar încurcă multu pusétiunea guvernului italianu. E dreptu, că la alegerea din 1878 nu s'a născutu nici unu tumultu. Atunci poporațiunea Romei nu érá așa mestecată cu atâtea elemente anarchice și subversive ca astădi, pre cari pre toate le-a colonisat în Roma guvernul greculu Crispi, ca să paralizese poporațiunea catolică. Atunci nu érá statua ateistului Giordano Bruno în fața Vaticanului ca astădi. Dacă dară elementele, cari au ridicat lu Giordano Bruno statuă în Roma, voru face ceva tululte cu ocasiunea alegerii Papei și prin aceea încurcături guvernului italianu, atunci guvernul italianu n'are ce-și impută decâtu șie-și, care a cochetat așa multu cu radicalii atești.

Constantinopolu.

Patriarchul icumenic Dionysios a repausat în 24 Augustu. Repausatul patriarchu a fost unu favoritu al Sublimei Porți, dară simpatiile Grecilor și a Rușilor nu și-le-a pututu câștiga nici odată. Acum preocupatiunea principală a guvernului, a Rusiei și a Greciei o formeză alegerea viitorului patriarchu. Intrigele deja se țesu cu multă artă și istețime. Între candidați mai multe șanțe pară a avé archiepiscopulu din Heraclea

Germanos și fostulu patriarchu Ioachim III. Cestu din urmă e spriginitu de către guvernul rusesc; celu dintăiu nu e omu plăcutu la guvernul turcescu, dară e susținutu de bancherii greci. — Va să dícă, „misiunea apostolică” o primesce patriarchulu „icumenic” sau dela „guvernul turcescu”, sau dela celu „rusesc” sau dela celu „grecesc”. Cestiunea e, care din cele trei guverne a primitu acea misiune dela Domnul Christos, pentru ca să o póta dá? Răspundă „ortodoxii”.

Galiția.

Mitropolitulu Rutenilor uniți din Galiția, Monseniorele Silvestru Sembratowicz a publicat o pastorală, prin care convóca sinodul provincialu alu bisericei unite din Galiția pre dílele dela 24 Septembrie până la 13 Octobre a. c. În ședințele sinodului se voru pertracta numai cauze rituale. Sântulu Scaun va fi reprezentat la ședințele sinodului prin Monseniorele Augustinu Ciasca, prefectulu archivelor Vaticanu. — De multu au doritu Rutenii uniți din Galiția să póta ține unu sinodu provincialu, după cum amu fostu fericiți noi a pute celebra deja două, dară până acum nu au pututu. Nu e îndoiosu, că lucrările sinodului voru fi foarte binefăcătoare pentru dezvoltarea bisericei unite din Galiția.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Esecutarea legii referitoare la repausul de Duminecă îi supără multu pre „patrioții” jidovi, și de aceea în 26 Augustu s'au și întrunit în Budapesta 300 de delegați jidovi din întregă țera, ca să delibereze, ce ar fi de făcutu. Au decisu, să róge pre ministrulu Baross, ca pre ei să-i scutescă dela observarea repausului de Duminecă, de-órece ei nu lucră Sâmbăta.

Nu scim, ce va răspunde ministrulu la deputatiunea Jidovilor. Observăm numai și întrebăm, ce ar fi, dacă Românii ar demonstrá în contra unei legi sancționate? Cum de se permite așa ceva Jidanilor? Până aci amu ajunsu în Ungaria.

După părerea noastră însă celu mai nimeritu răspunsu la Jidanii ar fi, să le dícă ministrulu: Legea vé opresce dela lucru numai Dumineca; Sâmbăta puteți lucră câtu vé place. Érá dacă voiți să odihniți și Sâmbăta, tréba vóstră! Alt-cum ce mai poți sci. Încă ne vomu trezi noi, că va trebui să lucrăm Dumineca, și să odihnim Sâmbăta.

Pregătirile pentru primirea Maiestății Sale curg în toate părțile. În Bistrița Maiestatea Sa va fi salutat și din partea Clerului nostru condus de Escelența Sa Preasântitul nostru Mitropolit. La Timișóra deputatiunea Clerului nostru o va conduce Ilustritatea Sa Dr. Victoru Mihályi.

O nouă afacere militară.

Foile șoviniste cercă neconținutu după cauze de plângeră în contra armatei comune. Acum érá au materie de scrisu. La manevrele, ce s'au ținutu apópe de

Samobor în Croația corpul ofițeresc delat regimentul 79, care poartă numele banului Jellasich, a făcut o excursiune la mormintul titularului său, situat în Novidvori, a depus o cunună pre mormint, era colonelul Ivanossich a rostit o vorbire, în care a preamărit fidelitatea lui Jellasich către Împăratul și către Tron. Etă crima, pentru care e alarmată acum întregă opiniunea publică! Și ce e în totu lucrul? Ofițerii au implinit un act de pietate către acela, a cărui nume îl poartă regimentul după voința supremului Beliduce. Colonelul a lădat fidelitatea dovedită de Jellasich către Domnitor? Ce ar fi trebuit să laude un soldat într'un soldat? Se vede că șovinistii ar' fi așteptat, ca colonelul Ivanossich să hulască memoria banului Jellasich, fiindcă acela nu a dat mână de ajutor lui Kossuth, ca să potă detrona pre Împăratul, căruia Jellasich i-a fost jurat fidelitate!

Danemarca.

Familia imperială rusescă a sosit ca și în alți ani la o petrecere de câteva săptămâni în capitala Danemarcei. În anul acesta foile europene și chiar și cercurile politice atribue o importanță deosebită acestei visite. Se dice adecă, cumcă Țarul a aderat la pretinia franceză numai la insistențele Țarinei, și că numai Curtea daneză a dus alianța ruso-franceză până la acela grad, până unde a ajuns. Foile cred de ce, că în timpul, cât va petrece Țarul la curtea daneză, va succede a ratifica alianța dintre Franța și Rusia.

Câtă este adevărat din combinațiunile aceste, va arăta viitorul.

Republica Chili.

În republica Chili din America sudică a erupt în Ianuarie a. c. un război civil. De cauze ale războiului se aduce conflictul escat între președintele republicei și între congresul său corpurile legiuitoare. Voind congresul să reforme legea electorală și să restringă puterea autocratică a președintelui, acesta l'a disolvat și a început să domnescă ca dictator și să persecute pre congresiști. Revoluția a proclamat o în 1 Ian. ostașii dela flota de război, în jurul cărora au alergat cei nemulțamiți cu procedura președintelui. Crescând totu mai tare numărul celor din opoziție, președintele a trimis în contra lor putere armată. Lupta dintre partida președintelui și a opoziției decurge din Ian. cu noroc schimbăcios; la început raportă partida președintelui repetite învingeri asupra partidei contrare, dar cu încetul consolidându-se și acesta a început să desvolute totu mai multă resistință, ma să ocupe și terenul. Telegrammele ultime ne vestesc, că armata președintelui Balmaceda ar fi învinsă cu desăvârșire, și congresiștii, partizanii cărora se totu înmulțesc, ar' fi domniți situațiunii, cuprindându și cetatea Valparaiso. În urma războiului civil atât prețul marfelor cât și al mijloacelor de alimentare s'a urcatu foarte tare, era mizeria a luat dimensiuni înfricoșate.

Corespondințe.

Ufalău, 28 August 1891.

Printre multele corespondințe, ce vă sosesc care de pre țermurii Dimboviței, care de pre ai Dunării, care de pre ai Tibului, lăsați vă rog, să se străcore în colonele atât de prețuitei „Uniri” și una de pre ai Mureșului, căci deși apa noastră nu-i așa de dulce, de afundă și de turbure ca a acelora, totuși apă este și încă mai bună de beut. De parte însă de mine, ca pentru acesta să mă încercu a asemăna barem scisorea mea din Ufalău cu cele ce ve sosesc din Bucuresci, Viena și Roma; nu, nu voi face așa ceva, că de bună sémă ași păți mai rău decât brósca din poveste.

Ce să vă scriu așa dar din Ufalău? Negreșit că numai de cele ce avem, și din nenorocire aceste nu prea multe sunt la număr. În drumul său dela Aiud spre Teuș așa dar omul vede pre țermurele stângu al Mureșului un șir de sate frumoșe, dintre cari unele ca Tépähaza și Peșca sunt curat românesci, ér celealalte amestecate cu magiari. Cam la mijlocul acestu șir, la o distanță de trei kilometri de Aiud și față în față cu stațiunea cantonală poreclită Diód (noi îi dicem din vechime Stremț), printre crengile ploilor și ale sălcilor din bercuri se zărește întinându-se măiestos pre o mică colină și mai micul nostru Ufalău, lipit și adecă despărțit de Tépähaza printr'un gard de paie sau de nuele, după cum se nimeresce, dar gardu ori de voiți zid despărțitoru întocmai ca și alu Chinezilor. Politicesce Ufalăul supranumit și săsesc, macar că nici umbră de Sasu nu se mai vede rătăcindu printr'insul, e comună de sine stătătoare cu primaru, primarie ori antistie comunală în tota regula. Locuitorii în absolută majoritate sunt români gr.-cat., ér în minoritate magiari calvini, cari au o frumoșică biserică de pėtră, zidită, cum spunu bătrânii, de Sasu, ce ar fi rătăcitu cându va pre aici. Calvinii micu cu mare, toți vorbesc cum se cade romănesce, cu câtă perfecțiune își vorbesc apoi a lor limbă, nu ve mai spunu, căci aveți destule exemple în satul dv. în Tiuru și Petrisatu, cum aușiam dicendu pre unii mai radicali de pre la dv. Din contră Români nostri ca și pre airea au alte griși de câtă ca să și rupă capul și cu alte limbi, fără de a căroru cunoștință carul și plugul nu le stă în loc și nici bucatele, nici zarzavaturile nu le rămănu nevëndute.

În privința bisericescă Români nostri formeză o filie prea plecată a Tépähazei, unde merg și la biserică. Biserica aseta s'a zidit, și adecă s'a făcut — că din fundament până în vârful turnulu totă e de lemn — la a. 1675, după cum arată o inscripție pusă de-asupra unei icone din catapitezma.

Una dintre cele mai vechi s. cărți ale acestei biserice este Căzania cea mare sau *Kiriakodromion*, tipărită în s. Mitropolie în Belgrad cu binecuvintarea Mitropolitulu de f. m. Atanasie la a. 1699 de Michailu Istvanovicu „tipografulu tu ex Ungrovlahia”. E cunoscutu, că pre paginile s. cărți se află un adevăratu archivu, ca d. e. transcriu următoarele: „Cândă au fostu rămasu ómenii fără sémănatură, și au sémănatu în luna lui Noemvrie și în l. lui Genuarie și au crescutu în l. lui Dekemvrie și în l. lui Genuarie și în l. lui Fevruarie, și au fostu iarnă bună ca aceea câtă n'au fostu frig tare fără numai într'o

nopte... și au datu Ddeș rodă ca acela în bucate câtă n'au mai fostu în zilele noastre ca acela. Scris'am popa Giorgie.”

Fiind așa de vechi biserica, altcum destul de bine conservată, și mai cu sémă fiind de totu prea mică față cu numărul credincioșilor de ași, Ufaleni la a. 1879 au propus, ca sau să se zidescă una nouă sau celu puțin de o camdată să se mărescă. Tépähazeni însă nu s'au învoitu nici la una, nici la alta; atunci cei dintăi își propuseră, să și facă de puterea lor biserica. Cu acestu gând într'o duminică dimineța se adună la casa lui Ioanu Radu 29 capi de familie și prin contribuiri voluntare puseră basă unu fondu bisericesc. Numitul Ioanu Radu, cărui se detorescu atâtea lucruri bune pentru sat, împreună cu fratele său Todoru numai decât oferă întréga rodă de pre un pământ cu cucuruș; nobilulu lor exemplu fu imitat în același moment de un alu treilea frate alu lor Mihailu Radu, de G. Chioreanu și N. Tataru, ér cefalalți dădură de la o metretă în sus până la 10, care câtă vră. Tómnă s'a adunat întregulu cucuruș oferit de vară, și astu-fel fundulu avu ființă. La elu se adause și unu capitalu de 27 fl. adunat din arëndarea unu locu avutu deja pentru biserică. Mai târziu schimbară acestu locu cu unu altu în preț de 500 fl. (din cari au și plătitu 450 fl.) lângă alu Tépähazeni, căci totu numai în comunu cu ei voru zidi cu timpul biserica. Bucatele și banii noulu fondu se dădură spre creștere, și în chipulu acesta printr'o manipulare gratuită și conșciințioșă, cum potu dovedi rațiunile, ce se subșternu în fie care anu esactoratulu archidicesanu din Blași, — astăđi ajunse acolo, de aduce unu venit curat anual de preste 100 fl., ceea ce represintă cu 5% unu capitalu de preste 2000 fl. bine asigurat, căci imprumul (după o metretă cucuruș sfărmit, 4 cu tuleulu și cu 10% banii) se dă cu obligațiuni provēdute cu cavenți. Capitalulu în cucuruș e totu-deauna numai 400 metrete cu tuleulu, restulu se preface în bani, din cari mi-s'a spus, că pre anul viitoru o anumită sumă se va depune la cassa de păstrare, ca să nu rămănu sume mari în sat și apoi să nu se mai potă scote. Etă ce au știutu face Ufaleni nostri! Și bine trebe notat, că cu magiari cu totu sunt numai vre-o 50 de familii.

Câtă rîvnă au apoi aceste două sate, Ufalău și Tépähaza (vre-o 90 de familii), arată aceste date. Astăđi sunt în viață din aceste două sate: 4 preoți, din cari unulu doctoru în teologie și filosofie, 2 advocați, din cari unulu doctoru în drept și consilieru de școle în pens., unu subjude reg., unu șefu de vamă cl. I în România, unu teologu în Roma, unu medicinistu, unu docente, 13 școlari de gimnasiu și norme urbane, 4 meseriași, 5 învățacei de meserii, — în totalu 35, toți, afară de 4 fii de preoți (1 preot, 1 meseriaș și 2 școlari), ești din nobila opină română! Fie așa dar, voi dice spre închiare, ca și alte sate să imiteze pre Ufaleni întru înființarea și administrarea de fonduri și grănare bisericesci-scolastice, ér pre Ufaleni și pre Tépähazeni întru rîvna de învățatură și progresu!

Salutare.

Tot-Phila.

Dare de sémă și mulțamită publică.

Cu ocașiunea primei ședințe a despărțimintulu XXXII alu Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporulu

română ținută în Cetatea-de-baltă la 2 Aug. st. n. s'a dat și o petrecere cu joc.

Venitul preste totu a fostu 225 fl.

Spesele 91 fl. 50 cr. érá venitul curatú după subtragerea speselorú a fostu 133 fl. 50 cr., cari bani s'au împărțitú în 3 părți egale și anume: câte 44 fl. 50 cr. la biserica gr. or. și gr. cat. din Cetatea-de-baltă, érá a 3-a parte pentru fondulú despărțimintulú Asociațiunii.

Tutororú acelorú domni, cari au suprasolvitú, le exprimămú cele mai căldurose mulțămiri pentru maritimósele contribuiú și oferte.

Cetatea-de-baltă 13 Augustú 1891.

Pentru comitetulú aranjarorú:

Nicolae Todoranú. Miron Dascalú.

Invitare la prenumerațiune.

Cu începutulú lui Octobré st. n. deschidemú abonamentú noú la „Unirea“. Prețurile suntú însémnate în fruntea foii.

Onoratulú publicú cetitorú a pututú să se convingá din ținuta observatá până aici de fóea nóstrá, că noi ne-amú ninsuitú a implini programulú nostrú, apărândú biserica și școléle și prin acésta interesele cele mai de viétá ale poporului nostru în contra tuturorú atacurilorú. În viitorú totú asemenea vomú purcede, spunéndu-ne totú-deauna cu tótá francheța convingerea nóstrá.

Ne rugámú deci de spriginú materialú și moralú. Numai pre lângá o spriginire căldurosá se póte așteptá, ca fóea nóstrá să se desvólte și să apará și mai desú, după cum din fórté multe părți ni-s'a cerutú. Cei abonați să ne rămáná credincioși; cei ce restézá cu abonamentele, să le achiteze fără amánare, căci cu abonamente restante nu se póte susținé nici o fóe; și toți să binevoéscá a ne căștigá noi abonenți.

Redacțiunea și Administrațiunea
„Unirii“.

Colecta crucerului.

La colecta crucerului inițiatá de noi în numărulú 16 alú „Unirii“ din a. c. s'au asociatú:

În Archidieceasă. Protopopiat. Reghinulú:
P. O. D. *Petru Uilăcanú*, par. și protopopú în Reghinulú sás. 600 s. O. D. *Gavrilá Cioba*, p. în Beica m. și Nadesia rom. 376 s. *Daniilú Matheii*, p. în Habicú, 558 s. *Iacobú Radu*, p. în Teliculú rom. 570 s. *Zahéii Gaurú*, p. în Sidrieșulú mare și micú, 385 s. *Ilie Lupu*, p. în Brețcu, 250 s. *Iuliú Gaurú*, a. p. în Filipșulú m. 500 s., érá pentru parochia Curticapú, 540 s. *Ioanú Catone*, p. în Toldalú, 290 s. *Simionú Simon*, p. în Șarpatocú, 284 s. *Petru Ceuzanú*, p. în V.-St.-Ioana, 620 s. *Ieroteii Crișanú*, a. p. în Abafala 436 s. *Gregoriú Br. Nistorú*, p. în Solovéstru, 700 s. *Ioanú Popú*, p. în Jabe-nița, 120 s. *Zaharie Popú*, p. în Adrianú, 312 s. *Nicolau Petru*, p. în Gurghiu, 400 s. *Basiliiú Popú*, p. în Cașva, 700 s. *Alesandru Těrnăveanú*, p. în Hodačú, 800 s. *Ioanú Racolțanú*, p. în Ibănesci, 410 s. *Constantinú Popú*, p. în G. Orșova, 819 s. *Alesandru Donia Donescu*, p. în Beica rom., 400 s. *Ioanú Iliovici*, p. în Căcucii, 260 s. *Vasile Scridonú*, p. în Șerbeni, 400 s. *Teodorú M. Popú*, p. în Sân-Mihaiú, 350 s. *Florea Moldovanú*, p. în Chinceșú, 552 s. *Iuliú Crainicú*, p. în Urșulú inf., 250 s. *Nicolau Mateii*, p. în Chiheriulú de s., 500 s. *Petru Ciobotariú*, p. în M. Reghinú, 200 s. *Michailú Popú Lupú*, p. în Felfaléu, 300 s. *I. Chinezú*, p. în M. Hudacú, 300 s. *Petru Popú Boțanú*, p. în Dumbrava, 130 s. *Alesandru Boțanú*, p. în Ripa de susú și de josú, 273 s. *Augustinú Boțanú*, p. în Săcalulú de pădure, 100 s.

Rugámú pre toți cei însuați, să încérú cu solvirile, căci acum e timpulú potriutú!

Aú solvitú. În Archidieceasă: J. D. *Gavrilá Ciobotariú*, preotú în Ghimeșú a solvitú la „Cassa Centralá“ suma de 1: fl. ca colectá pre a. c. din numita paroché. — *Protopopiatulú Odorheiú* 12 fl. v. a. — O. D. *Dionisiú Boerii*, p. în Veltú, protopopiatulú *Mediașulú* 4 fl. 54 cr. — O. D. *Isidorú Secașú*, p. în Orosfaia, protopopiatulú *Fărăgaulú*, 2 fl. 62 cr. — Înainte! Căci cu noi este Dumneđeu.

Noutăți.

Monarculú în Cilli. Maiestatea Sa Monarculú a sositú în Cilli la 30 Aug. spre a asistá la manevrele, ce vorú avé locú în apropierea acelei cetáți. Poporțiunea a primitú pre Iubitulú Monarculú cu entusiasmulú fórté mare.

Din Diecesa Oradei mari. Escelența Sa P. S. D. Episcopú Mihailú Pavelú s'a înduratú a primí în fundățiune k internatulú „Pavelianú“ din Beiușú 16 tinea gimnasiști. Joi în 27 Aug. Escelența Sa Preambulú archiereú a binecuvintatú la Stăna-de-Vale unú stindardú donatú de dlú Iosifú Vulcanú pentru frumoșá capelá de acolo.

Din Diecesa Gherlei. La 27 Aug. s'a întimplatú sântirea frumoșei bisericú gr. cat. din Șisești prin M. O. D. protopopú Ștefanú Popú ca delegatú alú P. S. S. Domnului Episcopú diecesanú Dr. Ioanú Szabó. Cu acea ocaziune au alergatú la Șisești mai multe miú de credincioși până și din ținuturi depártate asistândú la actulú sântirei și luândú parte la festivitățile aranjate. În 31 Sept. se va efeptuú sântirea solemná a bisericú gr. cat. din Asuagiuú de josú.

Dăruire preagrațioșá. Maiestatea Sa Monarculú s'a înduratú a doná din cassetá privatá 100 fl. v. a. comunității bisericescú gr.-cat. din Cianulú deșertú — în Archidieceasă tractulú Turzii — pentru edificarea bisericú.

Avistú. Studentii gimnasiști și iuriști gr.-cat. români din Maramureșú, doritori a dobândi stipendiú din fundățiunea „Közzeghianá“ să-și trimitá recursele sale provéđute cu atestatele deja cunoscute până în 31 Sept. st. n. a. c. la Rsmulú Titú Budú vicariú alú Maramureșului.

Convocare. Reuniunea docențilorú gr.-cat. din ținutulú Hațegului conformú §. 25 din statutele sale își va ține adunarea generalá în comuna Grădisce la 12 Septembrie st. n. a. c., la care cu tótá stima suntú invitați On. directorii, cateheți și învățatori ai școlélorú confesionale gr.-cat. din tracturile Hațegului, Ulpiei-Traiane, Cudgierului, Hunedórei și Jiului, precum și toți bărbații, cari se interesézá de înaintarea cauzelorú școlare.

Din Seplacú (diecesa și protopopiatulú Gherlei) ne scrie preotulú localú O. Ioanú Sonea, că poporulú de acolo a făcutú multe jertfe pentru bisericá și școlá. Anume încă prin anii 1850 și-a ridicatú școlá de petró, care a costatú preste 2000 fl. Împrumutulú de statú în sumá de 1600 fl. l'a donatú ca fondú școlasticú în an. 1866. Mai de curéndú a donatú pre séma bisericú suma de 633 fl. 20 cr., primitá în obligațiunii de statú ca rescumpérarea regaluluiú treilunariú, ca din acéstá sumá și jertfele, ce se vorú mai aduce, să se ridice o bisericá nouá din materialú solidú. Fiindú că jertfele recerute la ridicarea nóuei bisericú trecú preste puterile slábite ale poporenilorú, aceștia se vėdú siliți a apelá la inimile generóse ale credincioșilorú rogându-i, să binevoéscá a le tunde ajutore maritimóse spre ridicarea unú locașú demnú de mărirea lui Dumneđeu. Ofertele să se trimitá la adresa O. D. Ioanú Sonea, preotú gr. cat. în Seplacú (Széplak p. u. Szamosujvár).

Fundățiunea universitará Carolú I. Joi în 27 Aug. s'a pusú petró fundamentálá la palatulú „Fundățiunea universitará Carolú I“ înființatá de regele României din incidentulú iubileului de 25 ani a domnirii sale cu scopulú de a dá tinerimii studióse unú localú de întrunire, înzestratú cu tóte cărțile trebuincioșe pentru a înlesni lucrările ei.

Morbilú Reginei României, după cum se anunțá din Veneția, se agravezá totú mai multú. Regina respinge orí ce mâncare, fiindu-i gréță de mâncári, și e atâtú de debilitatá, cătú de siue nu-i în stare nici a umblá. Se dice, că brațulú dreptú și peciorulú dreptú i-ar' fi paralisate, ma și activitatea creerilorú ar fi conturbatá, ceea ce însuflá serióse îngrigiri.

Tėrgú internatiónalú de bucate s'a deschisú la Viena în 31 Aug. Înainte de a se deschide acelu tėrgú, ministrulú austriacú de agriculturá a publicatú unú raportú specialú, în care se aratá cu date positive atâtú cuantulú bucatelorú (mai alesú a gráului), ce s'a produsú în singuraticele state mai însémnate ale lumii, cătú și cuantulú recerutú pentru acoperirea tuturorú trebuințelorú singuraticelorú state. Din acelu raportú reese, că în tóte statele europene recóita de grát e mai slabá de cătú anulú trecutú, mai departe afará de Ungaria, România, Rusia și Bulgaria tóte celelalte state au lipsá să împórte mai multe milióne de hectolitre de grát. Așa p. e. Anglia are lipsá de 52—53 milióne hl., Frâncía de 30 milióne hl., celelalte variezá între 1 și 25 milióne hl. Lipsa acésta cu atâtú va fi mai simțitá, cu cătú în depozite se aflá numai puține bucate rezervate din anii trecuți. Conșumenții sperézá, că se va importá grátú din America de Nordú, India orientálá, Canada și din unele ținuturi ale Africei; dar acelu importú nici pre departe nu va puté coresponde pretensiunilorú europene, de unde rămáne a se suplini loculú gráului prin cartofi, cucuruzú, orzú și alte cereale. Din împrejurarea acésta se esplicá ușorú urcarea prețurilorú la bucate, și e fundatá sperarea, că aceste prețuri nu vorú scádé încă timpú îndelungatú.

Ministrulú de agriculturá Andreiiú Bethlen Sămbatá la 29 Augustú a cercetatú espositia de animale domestice din Clușú exprimându-se în termeni măgulitori cu privire la reușita acelei espositii.

Fómete în Rusia. În guvernămintulú Kasan din Rusia domnesce cea mai înfricoșatá fómete. Unú preotú, care a călătoritú prin acelu ținutú, spune, că a întlinitú mai mulți nenorociți, cari nu mai vėđurá pâne de mai bine de 8 zile. Mulți morú de fóme. Totú ce e de mâncatú, s'a consumatú deja de multú. Mai multú timpú se nutriá cu ierburí și mure, dar acum și aceste alimente s'au gátatú. Sătenii își stěmpérá fómea de vre-o 15 zile cu o zamá pregătítá din foi de teii uscate și măcinate. Numitulú preotú afirmá, că în satulú Noredey în 8 zile din 150 familii 47 murirá de fóme. Ajutorulú, ce-lú oferescú unele societăți, nu e de ajunsú.

Dalmatinii la espositia din Agram au fostú primiți în 26 Aug. cu cea mai mare însuflețire din partea Croațilorú. Atátú la vorbirile de întimpinare, cătú și la banquetulú aranjatú în onórea Dalmatinilorú s'a datú espresiune dorinței pentru unirea Dalmatiei cu Croația. În Fiume încă au fostú întimpinați óspeții dalmatinii cu ovațiuni din partea Croațilorú.

Cununiá. În 11 Augustú a. c. dlú *Ioanú Voda*, protocolistú și actuarú la procuratura supremá din Clușú și-a serbatú cununiá în biserica gr.-cat. din M.-Oșorheiú cu dșóra *Gabriela Făgărășanú*.

Siguranța publicá în Turcia. Suditulú italianú inginerulú Solini mergéndú cu alte patru persóne în spre Salonicú, de-odatá a fostú atacatú de hoți și răpitú. Într'o scrisóre trimisá de Solini elú spune, că dacă în 11 zile nu se va trimite pentru elú și soții săi dreptú despăgubire suma de 2000 de lire turcesci, vorú fi omorúți. Îndatá ce ambasadorulú Italiei a auditú de întmplarea acésta, a cerutú dela guvernulú Sublimei Porți, ca să facá pașii de lipsá pentru eliberarea lui Solini.

Mórtea banditului Licinski. Vestitulú banditú Licinski, care timpú îndelungatú a înspăimântatú poporațiunea Dobrogei, în 27 Aug. fu priusú, dar în urma ravelorú private cu ocaziunea prinderii și desarmării lui a muritú la 29 Aug.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Ioanū Daniel (Dănuțiu).

(26 Augustū 1826—24 Septembrie 1890.)

(Continuare.)

Acésta este în puține liniamente viața lui Ioanū Dănuțiu, bărbatū înfrumșetătū cu multe virtuți alese.

Iubirea sa cătră Dumneșeu transpiră din tóte epistolele sale private, căci mai în una fie care își aduce aminte de numele preasântū alui Dumneșeu, căruia îi mulțămesc pentru viața îndelungată, cu care-lū învrednicī, îi cere ajutorulū și darulū spre a-și pute împlini intențiunile nobile, și-și pune tótă încrederea în îndurarea Lui.

Față cu cei miserī eră milosū și caritativū. Acésta virtute l'a îndemnatū să lase la 2 spitale conduse de călugărițele catolice din Poșonū câte 200 fl., ér pentru fondulū de pensiuine alū docentilorū catolici dela școla elementară de acolo alte 200 fl.

Iubiă ștudentī bunī și miserī și de aceea în anī din urmă al vieții sale trimiteă în fiecare anū câte o sută, uneori câte 200 fl., ca să se împartă între patru ștudentī sēracī, dar eminentī dela gimnasiulū românū greco-catolicū din Blașiū.

De cei din jurulū sēu și de amicī sēi purtă viū interesū și deosebită îngrigire. Pentru aceea servitorulū sēu credinciosū l-a lăsatū prin testamentū 2000 fl., ér executorulū sēu testamentalū avocatulū Dr. Kiss Sándor, cu care legase intimă amicitie, asemenea 2000 fl. v. a.

În tótă viața sa a trăitū necăsătoritū și fôrte cumpătătū. Într'o epistolă privată laudă pre Dumneșeu, că deși nu l-a datū o structură corporală robustă, totuși l'a învrednicitū, ca pre lângă o viață fôrte cumpătătă să pótă ajunge etatea bētrânețelorū.

Manierele sale fine, activitatea neobosită, fidelitatea probată, cu care a servitū în oficiulū sēu de secretarū la familia Zichy, l-au căștigatū stima și iubirea tuturorū membrilorū aceșei familii nobile, așa cătū nu mai eră consideratū de străinū și de subalternū, ci de amicū alū lorū. Dovadă despre acésta este împrejurarea, că comitele supremū Iosifū Zichy, care fusese guvernatorū în Fiume și ministru ungarū în Pesta, în necrologulū datū din incidentulū morții lui Ioanū Dănuțiu îl numesc pre acesta „amiculū sēu“, ér contele Edmundū Zichy îl purtă totū în societatea sa mai virtosū la băile din Karlsbad.

A fostū bărbatū iubitorū de cultură. Pentru aceea nu se mulțămī cu cunoștințele căștigate în școlă, ci întreprinse și călătorī pentru cultivarea sa proprie. Ast-felū în anulū 1867 a vizitatū espusețiunea universală din Parisū, cu care ocaziune făcū escursiunī la St. Cloud, Versailles și Fontaineblau. A parcursū cu altă ocaziune tótă Elveția, Tirolulū, Bavaria și o parte a Germaniei, ér în Bohemia, una dintre cele mai culte provincii ale Austriei, și cu deosebire în Karlsbad petrecea timpū mai îndelungatū mai în fiecare anū.

A fostū cruțătorū fără a fi sgărcitū, și ast-felū l'a succesū, ca din salarulū

sēu anualū de 1400 fl. să adune o avere fôrte frumosă, cum n'a adunatū altū Românū într asemenea condițiunī.

Fericirea pământescă și-o cercă în conștiința luiștită, că și-a împlinitū detorințele sale și mai cu sēmă în mângăierea, ce o șmțescce fiecare inimă nobilă, cândū face line altora; ceea ce se vede și din o epistolă privată adresată actualulū nostru Mitropolitū, în carea dice, că nici odată nu s'a simțitū mai fericitū, decâtū în qua, în care a subscrisū literele fundățiunī sale de 30,000 fl. pentru ajutorarea ștulentilorū romāni gr.-catolici.

Dar trisătura cea mai nobilă a caracterulū lui Ioanū Dănuțū o aflămū noi în alipirea lui neclătītă de biserica și națiunea sa. Silitū de împrejurări a trăi totū între srăini, inima lui nici măcarū unū singurū momintū nu s'a înstrăinatū de noi. Vețuindū în mijloculū uneia dintre cele mai avute și strălucite familii magiare, spendórea acesteia nu l'a orbitū, ca să nu vedă sórtea tristă a nēmululū sēu vrednicū a fi ajutatū de fiilū sēi, pre cari Dumneșeu l-a binecuvintatū cu avere. În decursū de preste 50 de ani petrecēndū la marginea Ungariei în Poșonū, n'a avutū ocaziune, să mai audă graiulū dulce românescū, și cu tóte acestea nimicū nu l-a zăcutū mai tare la inimă, decâtū să facă și elū totū, ce este cu putință din partea sa, ca acestū graiū să trăescă și să se desvólte prin promovarea culturēi românescī. N'a primitū nimicū dela nēmulū sēu, și totuși ale sale nēmululū sēu le-a lăsatū. Privimū așadarū în Ioanū Dănuțū unū caracterū nobilū de Românū bravū, care și-a iubitū nēmulū sēu fără celū mai micū interesū. Dreptū dovadă a aserțiunilorū nóstre aducemū testamentulū lui, în care, afară de unele legate mai însemnate făcute nepoțilorū sēi din familia Buteanū și altele mai mici indigitate mai susū, tótă averea sa a lăsat'ō națiunī romāne, și anume a dispusū, ca trei-deci de miil floreni să se depună prin mijlocirea eredelulū sēu universalū sub grigea Capitululū metropolitanū gr.-catolicū din Blașiū cu destinațiunea, ca din vinitele anuale ale acestui capitalū să se ajute cu 5 stipendii de câte 300 fl. tinerī romāni gr.-catolici, cari vorū cercetă vre-o școlă din patrie ori străinătate. Asemenea a dispusū, ca tótă averea sa, ce ar mai rămāné — după subtragerea capitalulū fundăționalū de 30,000 fl. și a sumei de 300 fl. ca Fundățiune votivală lăsată pentru ss. Liturgiilū într repausulū sufletulū sēu celebrānde în Biserica romānă gr.-catolică de Șomcuta-mare — să trecă în posesiunea eredelulū sēu universalū Escelența Sa Preasântitūlū nostru Mitropolitū, care să o întrebuinteze, cum va află mai cu cale, spre scopuri bisericesci și școlastice. Precum suntemū informați, averea acésta rēmasă Escelenței Sale spre scopuri culturale face circa 20,000 fl. v. a., și se va întrebuintă conformū intențiunī nobile nutritē de ambii.

Astū-felū Ioanū Dănuțū a sporitū averea comună a națiunī nóstre și în specialū a bisericei romāne greco-catolice

cu unū capitalū de circa 50,000 fl. Fie ca esemplulū lui să servescă de unū îndemnū puternicū și pentru alți bărbați de al nostri, cari aū de a mulțămī națiunī lorū mai multū de cătū Ioanū Dănuțū, și suntū în condițiunī mai favorabile pentru a-și pute ajuta nēmulū și biserica lorū.

Pentru ca cetitorī nostri să cunoscă mai în detaliū literele fundăționale ale lui Ioanū Dănuțū, le lăsamū să urmeze aci în traducere autentică românescă:

(Va urmă.)

Aventurele ultimulū Abencerrage.

Novelă de F. R. Chateaubriand.

(Continuare.)

Patima Blancei și alui Aben-Hamet crescea din zi în zi. Junele Maurū eră așa de entusiasmātū, căci eră iubitū numai pentru sine însu-și și nu pentru relațiunile sale esterne, încātū nu descoperia fiicei lui Don Rodrigo secretulū naserii sale. Lui îi făcea plăcere cugetulū, că numai atunci să-și spună numele sēu strălucitū, cândū ea va fi aplicată a-i dá mâna. Dar de-odată fu rechematū la Tunis. Mamă-sa, care eră pre mórte, voiă să-lū mai îmbrățișeze încă odată și să-lū binecuvinte. Aben-Hamet merse la palatulū lui Rodrigo.

„Sennorită,“ agrăi elū pre Donna Blanca, „mamă-mea zace de mórte. Ea mă rogă, să mergū a-i închide ochii. Voescī a-mī păstră iubirea ta?“

„Ce? voescī să mă părăsesc?“ întrebă Blanca pāindū. „Te voiū mai vedé eū ore vre-odată?“

„Vino!“ rēpunse Aben-Hamet, „vino să jurāmū împreună, că numai mórtea ne va pute despărți! Urmēză-mī deci!“

Ei eșiră afară și se îndreptară spre unū cimiterū, care mai demultū fusese destinatū pentru îngroparea Maurilorū. Ici colé se vedeau încă monuminte mici, pre cari artistulū desemnase odinioră unū turbanū, și pre care acum creștinī flū schimbară cu sēmulū crucii. Aben-Hamet conduse pre Blanca lângă unū astū-felū de monumintū.

„Blanco,“ dișe elū, „aci odihnescū străbunī mei; de-asupra cenușei lorū îți jurū, că te voiū iubi până atunci, până cândū āngerulū va veni, să mă cheme înaintea scaunulū judecătoreșcū alui Allah. Îți promitū, că inima mea nici cândū nu va fi a altei femei, și că te voiū luā de soție, îndată ce vei recunósce adevērulū religiunī mele. În fiecare anū pre timpulū acesta voiū veni la Granada spre a vedé, de ți-ai ținutū cuvintulū, și de vrei să abdicī de biserica ta.“

„Și eū,“ dișe Blanca lăcrimāndū, „te voiū așteptă în fiecare anū, îți voiū rămāné credinciosă până la resufierea-mī cea de pre urmă, și voiū fi soția ta, îndată ce Dumneșeu lū creștinilorū, care e mai puternicū ca alū tēu, te va lumină.“

Aben-Hamet plēcă. Unū vēntū favoritorū flū aduce la cōsta Africeī. Mamă-sa chiarū murise. Elū o a plānsū, și s'a rugatū la siciulū ei. Lunī trecură. Abencerragele esilatū rātăcea câte odată printre ruinele Cartaginei, éră de altă-

dată ședându pre mormintul sântului Ludovic se cugetă la ziua, în care va trebui să se întorcă la Granada. În sfârșit ziua acesta sosi.

Aben-Hamet plcă spre Malaga. Cine ar pute spune, ce simțeminte contradicătoare se născură în mintea și inima lui la vederea primilor munți ai Spaniei? În internul lui frica se mestecă cu bucuria. Îu așteptă ore Blanca la țermure? Își mai aduceă ea ore aminte de un sermanu arabu, care sub palmii deșertului eră cu cugetul totu la ea?

Într'adevăr feta ducelui de Santa Fé rămase credincioasă jurămintului său. Ea a rugat pre tatăl său, să o însoțescă la Malaga. De pre piscul muntelui, care se mărgineă cu țermurul nelocuită, ei urmăria cu ochii corăbiile depărtate. În decursul vre-unui orcanu ea privia cu frică, cum se rostogoliau valurile mării turburate. În ast-fel de timpuri simția o deosebită plăcere de a se urcă pre piscurile cele mai înalte ale munților, a cercă potecele cele mai periculoase, a se simți sbiciuită chiar de acele valuri și orcane, cari amenințau viața lui Aben-Hamet. Dacă vedeă rindunica de mare sburându spre cōsta africană, ea-i incredință salutări pline de iubire și binecuvintări de celea mai ferbinți, de cari este aptă numai o inimă iubitoare.

Într'o zi, cându mergeă pre țermu, observă o corabie mare, care din semnele, ce purtă, se vedeă a fi maurică. Blanca se grăbi spre portu, și vedu în curându, cum corabia se opri. Unu Mauru în vesminte strălucite stătea pre bordu. Din dērēptul lui doi sclavi negri ținea de frēu unu calu arabicu, a cărui naturelū sēlbaticu se cunoscea îndată de pre neliniștea, ce i-o pricinuiă sgomotulū apeli. Maurul coborī la țermu, și armele sale zângăniră puternicu. Sclavii aduseră calulū, care de bucurie, că are uscatulū sub piciorle sale, râncheză puternicu și se ridică în două peciore. Alți sclavi aduceau o corfă, în care se află o gazelă, ce odihniă pre foi de palmi. Peciorele-i delicate erau legate sub fole, ca nu cumva să se frângă prin mișcările undulătoare ale corăbiei. Ea aveă la gātu o legătură, de a cărei capetu eră atērnată o tăbliță de aurū, pre care eră gravatū cu semne arabice unu nume și unu talismanu.

Blanca recunoscu pre Aben-Hamet, dar totuși nu voi a tradă mulțimii sentimentulū, de care eră cuprinsă. Ea se retrase înapoi și incredință pre Dorotea, una dintre servitorele sale, să spună Abencerragelū, că dinsa îl așteptă la palatulū Maurilorū. Aben-Hamet chiaru atunci își arētă pasulū său guvernatorulū. Dorotea se apropiă de dînsulū și petrece pre fericitulū Abencerrage până la Blanca. Ce bucurie simțiră ei, cându se întâlniră, e greu a se descrie! De fericire erau pline inimile lorū, cându se revēdură erăși după o depărțire așa de lungă! Ce de jurămintē nouē de eternă iubire își făcură ei! . . .

Cei doi sclavi negri conduseră aci calulū numidianu, care în locu de șea aveă numai o piele de leu legată cu o cingătoare de colōre purpurie. De asemenea fu adusă și gazela.

„Sennorită,“ dișe Aben-Hamet, „acēsta e o căprioră din țera mea și chiaru așa de sprintenă e ca și tine.“

Blanca însă-și deslégă animalulū de legăturle lui, și acesta o privesce așa de sinceru, ca și cându ar voi să-i mulțămescă pentru grația acordată. În tiapulū absenței lui Aben-Hamet fica ducelū de Santa Fé se ocupase cu limba arabică, și ast-felū ea își ceti însă-i numele de pre legătura dela gātulū gazelei. Acēsta de abiă se mai puteă ține pre peciore, din causă că vreme îndelungată nu se putuse mișcă după placu; ea se aședă deci pre pământu și-și lasi capulū pre peciorulū dōmnei sale. Blanci neteșese și nutresce cu curmale prospete animalulū, a cărui piele fină încă nu-și pierduse mirosulū pădurilorū de aloe și a roselorū de Tunis.

Abencerragele, ducele de Santa Fé și fică-sa călătoriră împreună la Granada. Ca și în anulū trecutū și acum fericita păreche își petreceă veselū dișle: ei mergeau împreună la preumblare, și ambii erau cuprinși la vederea patriei de simțeminte dureroșe, dar acum și o iubire mai infocată ardeă în ambele inimi, dar și credința veche pentru religiunea părinților lorū și-au păstrat'o ambii.

„Fă-te creștinu!“ dișe Blanca.

„Fă-te mahomedană!“ replică Aben-Hamet.

Încă odată se mai despărțiră unul de celalaltu, fără de a fi învinși cu totul de patima, care pre ambii îi domină.

Aben-Hamet veni în alu treilea anu erăși în acela-și timpū, în care paserile migrătoare, împinse de dragostea primăverei, se întorcū în regiunile nōstre. Elū nu aflase de astă-dată pre Blanca la țermu. O scrisore primită, dela ea îl însciință despre călătoriă ducelū de Santa Fé la Madrid și despre sosirea lui Don Carlos în Granada. Cestū din urmă eră însoțitū de amiculū său, unu prinsonerū francesu. Inima Maurulū bătea violentu la cetirea acesteii scrisori. Elū călătorī dela Malaga până în Granada cuprinsu de presimțiri dureroșe. Munții i-se păreau așa de singuratici, câtū elū de multe ori privia înapoi spre marea, preste care a trecutū.

Blanca nu se puteă hotări în absența tatălū său să-și părăsescă fratele, pre care îl iubiă din adēnculū inimei sale, pre acelu frate, care de dragulū ei i-a dărunitū tōte bunurile sale, și pre care ea după o despărțire de 7 ani acum îl revedea pentru prima oră. Don Carlos aveă curajulū și fala unū adevēratū Spaniolū. Sēlbaticu ca toți cuceritorii lumii nouē, sub cari și-a făcutū prima carieră militară; blāndu ca cavalerii spaniolii, ce au alungatū pre Mauri, elū nutriă în inima sa acea ură fanatică contra necredincioșilorū, ce-a moștenit'o dela Cid.

Toma de Lautrec se trăgeă din familia renumită a Foix-ilorū, în care frumșeta femeilorū și puterea bărbaților eră ereditară. Elū eră celū mai tinēru fiū alu contesei de Foix și alu eroicului dar nefericitulū monsieur de Lautrec. În etate de 18 ani a fostū ridicatū la trēpta cavalerescă de cătră cavalerulū Bayard. Mai târziu fiindū rănitū la Pavia, a ajunsū în prinsore, cândū apēră pre

regele sē, carele pre atunci „perdū totulū afară de onōre“ („Tous est perdu hors l'honneur!“ memorabilele cuvinte ale lui Franciscu I de Franța după bătăia dela Pavia).

Don Carlos de Bivar, unu martorū alū vitejiei lui Lautrec, s'a îngrijitū ca-valeresce de tinērulū Francesu, și în curēndu s'a născutū între dînsū o intimă amicitie. Franciscu I s'a întorsū în Franța. Celalalti prinsoneri însă fură reținuți și pre mai departe de cătră Carolū V. Lautrec a avutū onōrea de a fi în aceea-și închisore cu regele sē și de a zăce acolo la peciorele lui. După plecarea principelū dînsulū rămânēndū în Spania, la propria-i rugare a fostū predatū lui Don Carlos, pre care cu puținū mai înainte l'a petrecutū la Granada.

(Va urmă.)

Bibliografie.

Programa gimnasiulū sup. gr. cat. și a școlilorū normalū din Beiușu pre anulū școl. 1890/91. Redactată de Ioanū Buteanu, directorū și profesorū p. o. — Cuprinde: 1) O disertațiune: *Din istoria poporului românū*, de prof. Coriol. Ardeleanu (pag. 3—31). 2) Seria tinerilorū inmatriculați la Gimnasiulū gr.-cat. de Beiușu dela întemeierea lui. Periodulū II dela an. 1837/8—1850/1 (pag. 32—54). 3) Conspectū statisticū pentru periodulū II (pag. 55—59). 4) Acte mai însemnate (pag. 60—63). 5) Planulū de învățămintū pentru singuraticelē clase (pag. 64—72). 6) Manualele folosite în anulū școl. 1890/91 (pag. 73—76). Aici aflămū, că în clasele superioare numai pentru religione și limba romană au fostū în usū manuale romānesci. 7) Conspectulū orolorū pre săptămână (pag. 77). 8) Ocupățiuni scripturistice (pag. 78—80). 9) Esamenelē de maturitate (pag. 81—82). Esamenelē orale de maturitate au fostū presidate de Al. Kuncz, directorū supr. de inv., asistândū ea delegatū alū Ordinariatulū Rsmulū dnă Pauli Vela din Orade. 10) Resultatulū esamenulū de maturitate în anulū școl. 1890/91 (pag. 83). S'au insinuatū 19. Au făcutū esamenulū verbalū 18, dintre cari cu eminentă 3, cu bunū 3, simplu 7. Au fostū relegați pre 3 luni 3, pre 1 anū 1, pentru totū-deanua 1. 11) Beneficiați. Cu stipendiū 16; din fundățiunea Vulcaniană de pāne 60; din fundățiunea „Zsiga“ de pāne 8. Dela solvirea didactrulū au fostū scutiți de totū saū în parte 65 înși. 14) Corpulū profesoralū. Aici aflămū: profesori publici ordinari, profesori suplenți aprobați, profesori suplenți, profesori provisorii cu diplomă și profesori ordinari. (?) 15) Explicarea abreviațiunilorū (în două limbi?). 16) Progresulū în studiū. 17) *Tabele statistice* despre: 1. Conspectulū generalū alū studențilorū. 2. Progresulū în studiū. 3. Condițiunea părințilorū. 4. Loculū nacerii. 5. Etatea studențilorū. Cu totulū au fostū 255 studenți, dintre cari 218 romāni și dintre acestia 87 gr. cat.

Raportulū alū XXVIII-lea despre Gimnasiulū superiorū din Năsēudū pentru an. școl. 1890/91. Conține: Planulū stabilū de învățămintū aprobatū pentru gimnasiulū superiorū din Năsēudū cu ordinățiunea direcțiunii supreme r. pentru cerculū de învățămintū alū Clușului dto 11 Maiū 1891 sub Nr. 127 ex 1891. 2) Raportulū întāiu despre societatea de ajutorire „Vasiliū Nașcu“ din Năsēudū. 3) Cronica anuală, din care este de însemnatū, că repausândū fostulū catechetū Leonū Pavelea la 15 Martie 1890, postulū de catechetū a fostū restauratū prin teologulū abs. Iacobū Popū. În urma concesiunii direcțiunii supreme dto 17 Sept. 1890 Nr. 531 stipendiați Emilū Domide și Pompeiū Grigorită, absolūți de filosofie, au fostū pentru 1890/91 aplicați la gimnasiū ca practicanți de profesori. Profesorulū Fl. Moțocu prin scripta direcțiunii supr. dto 27 Oct. 1890 Nr. 601 a primitū concediū pentru anulū școl. 1890/91. Directorulū L.

Ciocană prin scripta direcțiunii sup. dto 18 Febr. 1891 Nr. 70 a primită concediu pentru restul din an. 1890/91 fiindu suplinit în cele direcționale prin Dr. P. Tanco, era în cele profesionale prin alți 3 profesori. 4) Statul personală, din care se vede, că la gimnasiu au fost aplicați 17 profesori. Și aici aflăm curioasele numiri de profesori diplomați, profesori gimnasiali și doctori în filosofie, ca și cum cești din urmă nu ar fi și profesori. 5) Planul de învățământ pentru an. 1890/91. 6) Informațiunii speciale despre școlari, în care se însemnă numele și progresul făcut de singuraticii școlari. 7) Date statistice despre școlarii gimnasiali pro 1890/91, din cari aflăm, că s'au înscris ca ordinari la gimnasiu 238 școlari, era ca privatistă 1; dintre cei înscriși au desertat 5, a repausat 1; la finea anului au fost examinați 233 și anume în clasa I. 57, în a II. 39, în a III. 39, în a IV. 29, în a V. 24, în a VI. 15, în a VII. 14, în a VIII. 16. Din cei examinați după confesiune au fost: gr. cat. 185, gr. or. 32, r. cat. 4, ev. lut. 1, ev. calv. 2, mosaici 9. După progresu au fost: emi-

nenți 17, cel puțin cu bun 26, cel puțin cu destuloriu 129, din unu obiectu cu nedestuloriu 37, din două cu nedestuloriu 4, din mai multe cu nedest. 10. La examenul de maturitate au fost decherați: eminente matură 4, bună matură 2, matură 3, respinsă pentru reparare 1, pentru repetiție 1, nu s'au prezentat 4. 8) Examenle anuale publice s'au ținut în 9 și 20 Iuniu, instituindu-se 2 comisiuni esamnatore. 9) Examenul de maturitate scripturistici s'a ținut în 18, 19, 20, 21, 22 și 23 Iaiu. 10) Ca mijloce de învățământ se amtesc cabinetele pentru naturală, istorie, desen, musică, gimnastică și bibliotecile. 11) Societatea școlarilor are de membri ordinați pre școlarii din clasa a VII și VIII, ér de extraordinari pre cei din clasele celelalte. 12) Sipiendiști au fost 4 școlari. 13) Starea sanitară a fost multămitore. 14) Fundațiunile și depositele gimnasiale cu finea anului 1890 sunt: A. Fondul școlarilor lipsiți în casu de morbă, care a avut 4268 fl. 05 cr. v. a. B. Fondul pentru recuisite de desen și musică 2443 f. 72 cr. C. Fondul societății

școlarilor 2375 fl. 17 cr. D. Fondul școlarilor sermanî încetă de a mai esista și totă averea lui în sumă de 870 fl. 56 cr. se transpune la societatea de ajutorare „Vasilie Nașcu” a școlarilor. E. Fondul Petru Puiu 223 fl. 37 cr. F. Depositul Teodor Dumbravă 65 fl. 55 cr. 15) Observatoriul meteorologic. 16) Mulțămî publică. 17) Anunțu privitoru la condițiunile de primire în gimnasiu pre a. 1891/2.

Prețul mărfurilor.

Piața din Blasiu: Grâu, hectitr. fl. 6.75 până 7.30, — grâu mestecat fl. 5.50 până 6.25, seacă fl. 5.50 până 6. — ovésu fl. 2.50 până fl. —, cucuruțu fl. 4.50 până fl. —, — alacū fl. 2. — până fl. —, cartofi fl. 1. — până fl. —, — séméntă de cânepă fl. — până fl. —, fasolea fl. 5. — până fl. —, — carnea de vită chilo 40 cr. până —, carnea de vițel 40 până — cr., carnea de porc 48 până — cr., carnea de berbec 28 până — cr., — 10 ouă cu 20 până — cr.

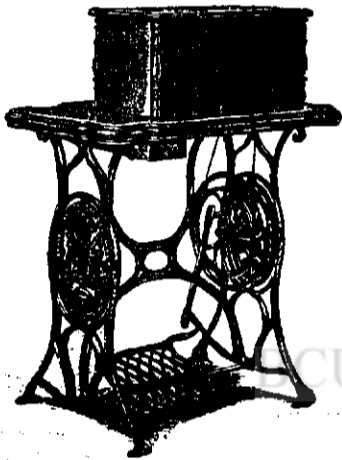
Editoru și redactoru răspundătoru:
Dr. Vasiliu Hossu.

Josifu Gans,

fabricantu si reparatoriu de masîne agronomice

(5) 9—10

in Blasiu (Balázsfalva)

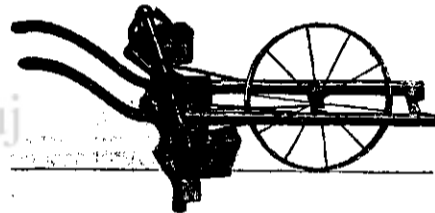
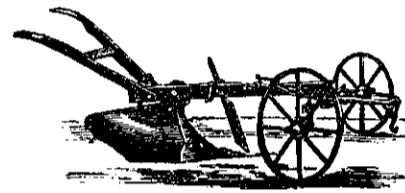
recomânda pre lângă garanția și servitiu solidu și promptu depositulu său de

pluguri, masîne de imblatitu, de cusutu, de trieratu și de

alte instrumente economice,

tôte din fieru batutu.

Tôte obiectele amintite se potu procura și pre lângă solvire în rate.

JOSIFU GAVORA (1) 20—80

distinsu cu medalia espositională cea mare pentru lucru escelent și gustu bun la esposițiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV, strada Vațului Nr. 17

Recomandă cu prețuri de cele mai convenabile și în esecutare câtă se pôte mai frumoasă obiecte de lipsă

pentru ajustarea bisericoloru, și anume:

Felone preoțesci și stichare diaconesci

Flamure pentru biserică și reuniuni.

Flamure pentru reuniuni de pompieri, de școlari,

reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de

cântări și de pompe funebre.

Candelabre, racle și potire,

luminarie de

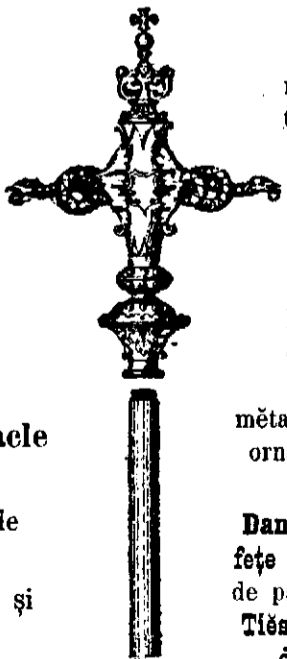
parete

și de altariu, și

candele.

Acurătatea mea o potu dovedi cu sute de epistole recunoscătoare.

Exarfur de prețuri și preliminar de spese trimită la cerere franco.

Primesc și efeituesc țietinu

repararea vestmintelor bisericesci,

intragintarea și intraurirea de potire, racle, candele și luminarie de altariu.

Mare asortimentu de brodării de aur, de argint și de mătășă, precum și de ornaturi bisericesci brodate

Dantele bisericesci, fețe de altariu, cruci de părete și de scola.

Tiesături bisericesci, damasturi etc.

Fundată în an. 1858.

FRANCISCU WALSER

Liferantă de curte alu Alteței Sale imp. și reg. Archiducele Josifu.

proprietariulu primei fabrici ungare de masîne și recuisite de pompieri, turnătoriu de clopote și metalu

Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

recomandă atențiunei preanonrațiilor domni preoti

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

în care se fabrică atât grupuri câtă și clopote singuratic:

cu scaune de fieru patentate și cu chivere (córne) scutite de frecare.

Fabrica a liferatū dela întemeierea sa 1800 clopote mari de metalu,

inr'altelē și celū dela metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umblătore scutite de mirosu, arangiamente pentru băi,

conducte pentru apă și pompe pentru fântani.

(2) 36—52

Preliminare de spese și Prețu-couranturi se trimită la cerere gratuită și franco.

Distinsu în anul 1885 la esposițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucru escelent, progresu și capacitate de concurință cu diploma cea mare de onore.

